

NIEUWSBRIEF 26 september 2023

Beste vrienden en ambassadeurs van Museum de Vier Quartieren,

Het najaar doet zijn intrede en dus voor ons een mooie gelegenheid om u even bij te praten. Wij hebben voor u een aantal onderwerpen op een rijtje gezet.

TENTOONSTELLING FIETS

De tentoonstelling 'FIETS!' is een groot succes gebleken. Vandaar dat het museum besloten heeft de tentoonstelling met één maand te verlengen tot en met 31 oktober. Ook de rondleidingen welke verzorgd werden door onze gastheer Piet Munsters vond algehele waardering. Piet heeft de 3 rondleidingen telkens opnieuw met veel passie en verve verzorgd. Onze Vrienden/deelnemers waren bijzonder enthousiast en waren zeer tevreden over dit initiatief.

Piet, namens alle Vrienden, hartelijk bedankt!

KOFFIE OCHTENDEN

Zoals beloofd in onze nieuwsbrief van 29 juni jl. hebben wij een vernieuwde koerswijziging ingezet. Dit betekent dat onze Vrienden van het museum VIP's worden en als zodanig worden vergast op vele extra's.

Eén van die extra's bestaat uit de organisatie van de zo geheten 'koffie ochtenden'. Hierin wordt, naast een gezellig samenzijn, een lezing gegeven of zal een interview worden gehouden met een interessant en betrokken persoon, die het museum een warm hart toedraagt. En wie kunnen we daar dan, om mee te beginnen, beter voor uitnodigen dan mevr. Topy Mertens. Topy is immers één van de 3 oprichters van onze vereniging Vrienden van het museum.

Op donderdag 12 oktober a.s. bent u van harte uitgenodigd om onze eerste koffieochtend bij te wonen.

Ineke Strouken zal dan tijdens het gezellige samenzijn op een informele manier dit interview verzorgen. Wij, als bestuur, zijn nu al benieuwd naar de vele en ongetwijfeld verrassende herinneringen die mevr. Topy Mertens te berde zal brengen. Zorg dat u erbij bent!

Om ook de volgende koffiebijeenkomst niet te hoeven missen raden wij u aan om donderdag 16 november reeds in uw agenda te noteren.

BIJDAGEN VAN INEKE STROUKEN

1. *Breng de geschiedenis tot leven*

Op vrijdag 7 juli organiseerde de Erfgoedvrijwilliger.nl in Kasteel Heeswijk een inspirerende middag over levende geschiedenis in de erfgoedpraktijk. Museum de Vier Quartieren organiseerde een van de workshops.

Levende geschiedenis en re-enactment worden steeds vaker ingezet om de geschiedenis te vertellen. Wij leven in een tijd waar wij niet alleen boeken willen lezen over de geschiedenis of musea willen bezoeken, maar wij willen het verleden ook beleven. Levende geschiedenis- en re-enactmentgroepen spelen aspecten van het verleden na. Hoe kunnen wij deze groepen inzetten om het erfgoedverhaal te vertellen in ons museum? Tijdens de middag verlevendigden leden van verschillende groepen de sfeer. Cavalleriesoldaten, middeleeuwse boeren en rijke achttiende-eeuwse dames en heren trokken de aandacht. Maar 'Ons Moeder' van museum de Vier Quartieren schitterde door de echtheid waarmee het gepresenteerd werd.

In de andere presentaties viel nogal eens het woord 'authentiek'. Levende geschiedenis moet wel serieus gepresenteerd worden en zoveel mogelijk de historische waarheid benaderen. Helemaal kan dat natuurlijk niet, maar er moet wel naar gestreefd worden. Het publiek ziet meteen als het niet geloofwaardig is. Een bril dragen of lipstick op hebben in de middeleeuwen geloven wij niet. Maar degene die overtuigend het verhaal van de tijd van haar grootmoeder vertelde was Thea van Hoof.

Ze was een groot succes en iedereen hing aan haar lippen. Afgewisseld door uitleg van Lilian Calame, die vertelde waar je tegen aan loopt als je met een museumproject naar verzorgingshuizen gaat. Dat is nog een vak apart. 'Ons Moeder' treedt vooral op bij demente mensen. Sommige mensen reageren, andere zijn stil. Dat betekent niet dat ze het niet meekrijgen. Je moet er ook voor zorgen dat er verzorgsters bij zijn die de mensen kennen. Het is niet de gemakkelijkste doelgroep, maar 'Ons Moeder' doet het al vele jaren heel goed. Belangrijk is dat Thea dialect sprak. Dat maakte het extra echt.

Thea haalde zelf aan dat het van wezenlijk belang is dat de mensen de verhalen en voorwerpen herkennen. Daar valt of staat het succes mee. Maar de tijd verandert en over tien jaar zegt een 'zeepklopper' of een 'flesje Boldoot' mensen niets meer. Dan zijn mensen geïnteresseerd in de jaren 70 en 80 en moet je opschuiven in de tijd. Maar zo ver is het nog niet. 'Ons Moeder' kan nog wel tien jaar mee. In Heeswijk waren Thea en Lilian zo'n groot succes, dat na de presentatie meteen mensen naar hen toekwamen om 'Ons Moeder' te boeken.

2. Tradities – Immaterieel erfgoed

Tradities zijn gewoonten en gebruiken die van generatie op generatie worden doorgegeven. Tegenwoordig spreken wij van immaterieel erfgoed. De gemeente Oirschot heeft Ineke Strouken de opdracht gegeven om een Immaterieel Erfgoed Nota te schrijven. Heeft Oirschot immaterieel erfgoed en moeten wij dat beschermen? Een kaarsje aansteken bij Maria van de Heilige Eik is natuurlijk de bekendste traditie, maar ook Carnaval, Sinterklaas en Kermis worden volop gevierd. Maar weet u dat in de gemeente ook Sint Jan en Driekoningen een plekje hebben op de feestkalender? Een kenmerk van immaterieel erfgoed is dat over alle tradities een interessant historisch verhaal te vertellen valt.

Op 19 oktober om 20.00 uur vertelt Ineke Strouken daarover in de Harmoniezaal van de Burgemeester. Toegang voor heemkundekringleden is gratis. Niet-leden betalen 5 euro.

3. Sinterklaas

Sinterklaas ofwel Sint-Nicolaas is een bekende traditie in Nederland, die de afgelopen jaren vanwege zijn knecht nogal wat stof deed opwaaien. Maar wie is die man? Heeft hij echt bestaan? En hoe komt het dat hij in Nederland zo populair geworden is? Sinds wanneer heeft hij een donkere helper? En wat heeft hij met de Kerstman te maken?

Over Sinterklaas is een heel boeiend verhaal te vertellen. Sint-Nicolaas leefde rond 300 na Christus in Myra en werd na zijn dood heel populair in Griekenland en Rusland. In 1087 werden zijn overblijfselen geroofd door Italiaanse handelslieden en naar Bari gebracht. Vandaar verspreidde zijn verering over Europa. In Nederland werd Sint-Nicolaas populair, omdat hij de patroonheilige van de zeevaartlieden en ongehuwde vrouwen was. Hij was ook een geefheilige. Op zijn naamdag werd in de middeleeuwen al brood en spek uitgedeeld aan de armen. Veel gebruiken die wij nu nog kennen herinneren aan de rijke geschiedenis van Sinterklaas. De speculaasvrijer bijvoorbeeld of het zakje met chocolade munten.

Op dinsdag 21 november om 14.00 uur geeft Ineke Strouken een lezing over Sinterklaas in de Hart van Spoordonk in Spoordonk. Toegang is gratis. Opgeven bij Mirjam Struyk, waarnemend secretaris, d.m.v. een mail te sturen naar: Vriendenkring4Q@outlook.com

4. Halloween

Halloween is een groot feest in Oirschot. Heel veel vrijwilligers toveren ons dorp om in een griezeldorp. Normaal moeten wij niets hebben van de dood, maar op Halloween betreden wij als skelet, geest of spook voor één avond het dodenrijk. Het feest kwam in de jaren tachtig vanuit Ierland en Schotland naar Nederland en werd in hele korte tijd populair, maar ruim 100 jaar geleden werd er ook al gegriezeld op de kerkhoven van Oirschot en Oostelbeers.

Halloween wordt gevierd op 31 oktober, de dag vóór Allerheiligen. Halloween betekent dan ook 'All Hallow's Eve', de avond voor Allerheiligen. Op Allerheiligen en Allerzielen staan katholieken stil bij onze sterfelijkheid en dood, het laatste oordeel en het hiernamaals. Op de avond vóór Allerheiligen begon men al met het bezoeken van de graven van overleden familieleden, vrienden en buren. In die tijd was het pikkedonker op straat en op de kerkhoven, want er was nog geen elektrisch straatlicht. De mensen liepen met brandende fakkels en gloeiende kooltjes in uitgeholde bieten van kerkhof naar kerkhof. De overal dansende lichtjes leken met een beetje fantasie op de zieltjes van overledenen, die naar de aarde teruggekeerd waren. Best eng natuurlijk, zeker als je al een glaasje op had.

Halloween is een dodenfeest. Er wordt wel eens gezegd dat het een Keltisch feest is, maar dat is niet bewezen. De Kelten, die ook in onze streken hebben gewoond, vierden de overgang van zomer naar winter. Op dit feest, Samhain, was de scheidslijn tussen de levende en dode wereld heel vaag. Samhain lijkt dus wel op Halloween. Wat we wel zeker weten is dat Halloween al in de 16e eeuw in Schotland werd gevierd. Vandaar verspreidde het feest zich over Engeland en Ierland en vandaar naar Amerika. Naast dat Halloween de overgang van zomer naar winter markeert, is het ook een bedelfeest. Kinderen en arme mensen mochten langs de deur gaan om snoep en eten te vragen. Ze zeggen dan 'Treat or trick', wat betekent 'trakteren of wij halen een truc uit, wij plagen je'.

NIEUWS

Lezing Heemkunde in De Burgemeester

Op donderdagavond 19 oktober a.s. geeft Ineke Strouken een lezing genaamd: 'Tradities – Immaterieel erfgoed'. Deze lezing vindt plaats in de Harmoniezaal van Restaurant De Burgemeester en vangt aan om 20.00uur. Voor wat betreft van de lezing verwijzen wij u graag naar bovenstaand artikel onder het kopje: Bijdragen van Ineke Strouken, nr. 2.

Voor niet-Heemkundeleden zal een bijdrage worden gevraagd van 5 Euro.

Lezing KBO in het KBO-gebouw 'De Vier Uitersten'

Op dinsdagmiddag 7 november a.s. verzorgt Ineke Strouken een lezing met als onderwerp: 'Van Sint Maarten tot Carnaval'. Deze lezing start om 14.00uur en is toegankelijk voor zowel leden als niet-leden van de KBO. Voor de leden van de KBO is een bijdrage van 5 Euro van toepassing. Voor niet-leden geldt een bijdrage van 7,50 Euro.

Het opgaveformulier voor deze bijeenkomst vindt u als bijlage toegevoegd bij deze nieuwsbrief.

Lezing in de kerk 'Hart van Spoordonk'

Op dinsdagmiddag 21 november houdt Ineke Strouken deze lezing in het kader van 'Sinterklaas'. Deze lezing begint om 14.00uur. Zie ook bovenstaand artikel onder het kopje: Bijdragen van Ineke Strouken, nr. 3. De toegang van deze lezing is gratis.

U bent van harte uitgenodigd om deze lezingen bij te wonen.

Glow en Licht

Het Eindhovense Lichtfestival GLOW breidt dit jaar uit naar omliggende gemeentes. Ook Oirschot doet mee. Ons museum wil heir op inspelen met een tijdelijke tentoonstelling over lichtbronnen in de tijd van Van Gogh en lichtkunst in de moderne tijd. GLOW loopt van 11 tot 18 november a.s. Het museum zal in die periode ook 's avonds geopend zijn.

De tentoonstelling LICHT loopt vanaf 11 november gedurende ca. 3 maanden.

Tentoonstelling Levend Immaterieel Erfgoed

In het weekend van 9 en 10 september jl. was deze tentoonstelling te zien in de Basiliek op de Markt in Oirschot. Het thema van het Erfgoedweekend was 'Levend Erfgoed'.

Graag verwijzen wij u naar de site van Brabants Heem via bijgaande link.

<https://www.brabantsheem.nl/tentoonstelling-levend-immaterieel-erfgoed-in-oirschot/>

Tot slot

Wij hopen u met deze nieuwsbrief weer op de hoogte te hebben gebracht van de laatste ontwikkelingen en u weer enthousiast te hebben gemaakt voor het bijwonen van de verschillende leerzame en interessante 'happenings', zoals de koffieochtenden en de diverse lezingen.

Het bestuur wenst u een culturele en kleurrijke herfst toe en ontmoeten u graag op één of meerdere van bovengenoemde bijeenkomsten.

Met hartelijke groet namens het bestuur,
Bert Meijer, Jan de Vet, Ineke Strouken, Mirjam Struyk